

NĂM THỨ BA. — SỐ 107

JEUDI 6 MARS 1919

LE COURRIER DE L'OUEST

(ÉDITION EN QUOC-NGŨ)

AN HÀ NHƯ'T BẢO

報日河安

MỖI TUẦN ĐĂNG BÁO NGÀY THỨ NĂM

Direction—Rédaction—Administration—Boulevard Delanoue, Cantho

TỔNG LÝ: TRẦN-ĐẮC-NGHĨA

Chủ bút: PHẠM-KỶ-XƯƠNG

GIÁ BÁN NHƯ'T TRÌNH

TRONG CỘT DÒNG-DƯƠNG

BỘN CHỮ QUỐC-NGŨ

TRỌN NĂM.....	5 \$ 00
SÁU THÁNG.....	3. 00
BÁN LẺ MỖI SỐ.....	0, 15

BỘN CHỮ LANGSA

TRỌN NĂM.....	3\$00
SÁU THÁNG.....	2, 00

BỘN QUỐC-NGŨ VÀ LANG SA

TRỌN NĂM.....	7\$00
SÁU THÁNG.....	4, 50

Vị nào muốn rao báo về việc mua bán hay là mua nhựt trình xin viết thư cho M. Trần-đắc-Nghĩa mà thương nghị.

Mua nhựt trình thì kể từ đầu tháng hay là giữa tháng và xin phải trả tiền trước.

Cantho.— Imp. de l'Ouest

Cac nhà Annam

Hãy nhớ khi mua thuốc mà uống cho dặng mạnh giỏi, thì hãy hỏi thăm mấy người lớn cùng là ông già bà cả, những kẻ ấy sẽ nói cho mà biết tiệm thuốc PHARMACIE NORMALE của ông H. DE MARI nhứt hạng bảo chữa y sanh, tại đường CATINAT số 119 SAIGON, là có danh tiếng lắm, vì bán ròng những thuốc nhứt hạng, không hề làm gian dối bao giờ. Lại giá bán thì cũng nới, không khi nào thấy người Annam tới mua mà bán mất hơn người Tây đâu.

NHỮNG THUỐC THÂN HIỆU

Vin tonique du Dr H. DÉEM:

Thứ rượu này dùng mà bổ, những người ốm-o hay đau, rét, và nhứt là cho người dờn bà có thai dùng thì con mình sanh ra có da thịt và mạnh giỏi.

SOLUTION Dr DÉEM

Trừ bệnh nha phiến rất mau và không có phá đau

BÁN RÒNG THUỐC THƯỢNG HẠNG và nhiều hiệu có danh tiếng dấu bạc há **ESSENCE DE MENTHIE DE MOLINIER**, tốt bực nhứt.

Chánh tiệm trừ thuốc hoàn PILULES PINK trị bệnh mất máu xanh xao, lại uống nó thì ngừa dặng các chứng bệnh ho, lao tổn.

PHARMACIE NORMALE:

H. DE MARI, PHARMACIEN DE 1^{re} CLASSE

Có bán các thứ thuốc đã kể tên trên đó, và có bán các thứ thuốc, khác cũng hiệu nghiệm vậy.

HÀNG HẬU GIANG

vốn dặng 60.000

Hàng này của Longsa và Anam bùng vốn lập tại Cần-thơ. Có trữ đủ các thứ hàng hóa vật dụng. Nói tắc một dều là tại Saigon có món chi, thì trong hàng này cũng có.

Bán sỉ và bán lẻ. Giá rẻ mà hàng tốt.

Cũng gởi hàng cho các xứ xa; ai mua món chi xin viết thư ngay cho Hàng, thì Hàng sẽ gởi hàng lập tức.

Xin quý vị đến xem Hàng chớ thì rõ.

Có trữ bán:

Rượu rom hiệu Stella

Làm ròng băng nước muối.

Có bán lẻ, bán sỉ và cho lính về bán lại khi trãi tiền trước.

LỜI RAO

Tại nhà in Hậu-Giang Cantho có bán hộp để đựng đồ cho học trò dùng kêu là PLUMIER; trong hộp ấy có:

1 cây viết chì đen, thứ tốt

1 cây viết chì đầu xanh, đầu đỏ

1 cây viết mực có găm ngòi viết

Giá mỗi hộp là 0\$40

Tiền gởi phụ thêm. 0\$10

Cũng có bán các món khác nữa, giá rẻ lắm, xin viết thư thương nghị.

Kính cáo

AN HÀ NHỰT BẢO

MỖI TUẦN XUẤT BẢN NGÀY THỨ NĂM

MỤC LỤC

1. — Vụ thích khách quan Thừa Tướng Clémenceau tại Paris
2. — Annam thương quyền
3. — Xuất cảng lúa gạo
4. — Chiêu thương vịnh
5. — Bài cung hi
6. — Trách vậy sao đúng
7. — Hi tin

8. — Sáu triệu mạng con người chết về bệnh cúm (la grippe)
9. — Âu-châu điển tín
10. — Gian nhân đa trá
11. — Văn uyển
12. — Nam-ký Thời sự
Giá-bạc, Giá-lúa
13. — Một cặp oan ương
14. — Hậu Thạnh

Vụ thích khách quan Thừa-Tướng Clémenceau tại Paris

Buổi sớm mai thứ ba ngày 18 Février 1919, quan Thừa tướng Pháp-quốc là ông Clémenceau ngồi xe hơi chạy qua ngã tư đường Franklin và Delessert, thỉnh linh có một tên thích khách núp trong nhà tiểu tiện chạy ra đưa súng sáu nhắm xe hơi của quan Thừa Tướng Clémenceau mà bắn. Xe chạy qua rồi, mà tên thích khách còn chạy theo bắn luôn mấy phát nữa. Một tên lính hầu ngồi kế tên cầm máy xe liền bắn trả lại tên thích khách, lúc đó có một người đi qua thấy vậy liền thộp bắt tên thích khách, kẻ ai nấy xúm lại chưởi bới đánh đập nó một hồi.

Quan Thừa Tướng bị bắn trúng một viên đạn nơi chỗ vai, ngài bèn xuống xe đi bộ về đến nhà, quan Lương-Y khán vết thấy ngài bị một mũi đạn trúng vào phía sau xương chỗ vai bên hữu, tạt phủ chẳng hề chi đến. Cả quý thể của ngài dặng bình yên.

Đức Giám-Quốc Poincaré, các quan Thượng-Thor và liệt vị Đại-Biêu, Sứ thần của chư quốc Đồng-minh đều có bốn thân đến viếng quan Thừa-tướng Clémenceau.

Đứa thích khách quan Thừa-Tướng đây tên là Cottin đã bị bắt giam cầm tra vấn.

Ai mà nghe tin này lại không oán hận tên Cottin là một đứa thất phu cuồng nghịch, đành lòng sát hại một vị lương đống chí thần của Pháp trào xã tắc...!

Ai mà nghe tin này lại không đem lòng thương xót cho quan Thừa-Tướng Clémenceau, vì ngài là một người có công dày cùng Triều-đình lâm, nhờ mưu khôn chước quỷ của ngài, Mâu-quốc ta mới dặng phục thù nghịch tặc, dẹp lũ giặc mang, cứu nạn cho non quần, gìn công lý cho xã hội.....?

Bốn quán An-Hà Nhựt-Báo xin thành tâm khấn đảo cầu cho quý thể của quan Thừa-Tướng Clémenceau dặng bình phục như xưa, ngõ ra tài tế thế an ban cho bá tánh triền nhuần ăn được.

Do anh Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Kho Sách Xưa Quán Ven Đường

Annam thương-quyên

(Bài thứ ba tiếp theo)

Thời kỳ thứ tư. — Tôi lấy theo ý-kiến riêng mọn của tôi mà thiết tưởng sự buôn bán trong nước ta chia ra làm bốn Thời kỳ. Rốt lại một Thời kỳ thứ tư, là Thời kỳ sẽ tới, cũng chưa biết mau hay là chậm, ngày ấy là ngày nào có kết quả đáng hay không, cũng chưa biết đâu mà dám quyết đoán được.

Vả lại cái Thương quyền của Khách-trú không phải một ngày một bữa gì ở trong nước mình, mà mình dám khinh thị với họ; kể từ hồi đời vua Gia-Long ta mới được Nam-kỳ thì là có họ đã ở trước đầu bao giờ rồi, sự nghiệp của họ vùng trồng ở trong nước ta có hơn ba trăm năm nay đã dính-gốc dính-rễ, sanh con đẻ cháu mấy mươi đời người, mà kể ra họ ở với mình đã lâu đời như vậy, mình cũng không tiêu hóa họ được; một ngày cái thế lực của họ một lớn mãi. Bây giờ ta muốn cạnh tranh quyền lợi với họ, mà ta chẳng dám hi sanh đóng tiền ít nhiều gì, cự với họ một chiến cho dứt nợ, hoặc lỗ, hoặc lời, kết cuộc rồi mới chia nhau thắng bại, nếu không vậy một lần mà họ để trả lại cho mình làm sao? Song xét lại đoàn thể và tư cách của người Annam ta, ngay lúc bây giờ thử đem một cái vấn đề "Hơn, Việt thương-chiến" (1) mà cậy người Annam ta mỗi người ưng vị một phần công ích cho đoàn thể ngày sau như vậy: Giả như, Có hai cái cửa hàng xén: một cái của người Khách-trú, một cái của người Annam, mà hàng hóa của người Khách

rẻ, hàng hóa của người mình cũng vậy mà có ý mắc hơn một chút, hỏi người Annam ta nên mua hàng nào? tôi thiết tưởng người Annam ta chưa có một người nào là người nhiệt thành về sự buôn bán đến như vậy. Song đã biết họ có lợi ở trước mắt, thì lại có hại về ngày sau, nghĩa như mua hàng hóa của người Khách-trú, tuy rẻ, mà đồng tiền mình nó chạy ra vòng ngoài, lọt về tay người nước khác, còn mua hàng hóa của người Annam bán tuy có mắc hơn một chút, mà đồng tiền mình nó lọt vào tay người nước mình, như tích nguyệt luy, một ngày thêm cánh thêm lông, thế lực sấm si với họ, rồi mới có thể đua nhau một lần mà hiệp chiến với họ chứ!

Nghĩ lại cuộc buôn bán ở đời văn minh háy còn nhiều cái nguy hiểm lắm nói không hết, chứ không phải dung dị như đời trước mà tưởng rằng buôn bán này bán bên kia thì dù gọi là làm nghề buôn. Lúc bấy giờ hàng hóa ở trên chợ cạnh tranh với nhau một cách rất khốn khó, bán cho tốt mà giá cho rẻ, thì mới tiền chìm phần tru thắng (hơn bực nhứt) đáng; một cái vấn đề như vậy tương có dễ đâu chỉ cho các nhà chế tạo, hay là nhà làm buôn đâu? Thiết tưởng nước ta cũng chưa phải là một nước chế tạo hàng hóa gì mà phòng sợ đến điều ấy. Nếu trong Thời-kỳ thứ ba mà ta chưa gây dựng dựng một cái thế lực ấy, thì lấy làm muộn cho ta lắm đó!...!

Huỳnh-kim-Phong

Xuất cảng lúa gạo

Quan Tổng-Thống Đông-Dương Toàn quyền mới ban hành lời nghị hôm ngày 19 Février 1919 về việc xuất cảng lúa gạo như sau này:

(1) Hơn, Việt thương chiến: là đám giặc buôn bán của người Tào và người Việt-Nam tranh cạnh cái quyền lợi với nhau tiềm chưa đáng kể cho gọn ghẽ cho nên (phải nói bằng chữ nhỏ).

Sở gạo 40 ngàn tấn định cho xuất cảng trong tháng Février và Mars nay dặng tăng lên 120 ngàn tấn, còn sở 20 ngàn tấn định cho xuất cảng trong tháng Avril nay dặng tăng lên 60 ngàn tấn.

Sở định cho xuất cảng lúa gạo nói trên đây sẽ chia y theo cách thức đã nói trong lời nghị ngày 9 Février 1919. Xin xem An-hà Nhựt-báo số 106 thì rõ.

Chiêu thương vịnh

Mưa dức rưới nhà nông phơi phở,
Gió nhơn đưa rộng mở thương quyền.
Lao xao xóm phố đoàn thuyền,
Kê toan thủ lợi, người chuyên đạt tài.
Hè đặt đứng làm trai thời phải....
Có mây râu tưng trái cuộc đời.
Năm hồ gấn sức đua bơi,
Muốn nên chữ lợi, chớ lợi chữ đồng.
Giữa biển đông ngọn cờ lỗ xỏ,
Trên thị thành bày bố kinh dinh.
Lập lò ngọn đuốc văn minh,
Đề ta chẳng nhắm chẳng nhìn đường xa
Sắp chà chệch bốn ba lần lược,
Hời nào chớ khác nước đào ao.
Trường thương một quyết nhảy vào,
Chống đương lũ lặn, ngăn rào loài gian
Tiếng kêu rang nhiều bàn tay vỗ,
Đừng quên lòng tất đồ mà lăm.
Nước sông có lớn có rồng,
Thanh suy có thuở, hưng vong có hồi.
Mỗi quyền lợi kéo lôi trở lại,
Đã làm người ai đại hơn ai.
Giãn tay nắm một chữ tài,
Cung trong-tri đồng, chẳng ngoài nghĩa

nhơn.
Lời thiết hơn tỏ phần cùng bạn,
Chung vốn hùn buôn bán mới hay.

Nghé thương sáng có trên tay,
Tiếng tên lửa đạn bắn bay chệch chà.
Lời kịch què nôm na dài vắn,
Khuyến đồng ban nông nán theo thời.
Kinh dâng vận nước đời đời,
Mưa hòa gió thuận đất trời dài lâu.
Cù-lao-mây Lương-văn-Thông

Bài Cung-Hi

Kính thăm hai ông Tổng Lý và Chủ bút cho dặng an hảo, và thăm tất cả chư vị trong quý báo đều dặng mọi sự lành. Nay Hương chức làng chúng tôi có đệ một bài chúc mừng năm mới Quan Chủ-quận của chúng tôi, trấn tại quận Cầu-kè, Quý danh là Phạm-chách-Lý đại nhơn, nay chúng tôi ý muốn ấn hành vào quý báo dặng bia tạc để đời, nên gởi bài chúc tụng này xin hai ông vui lòng hạ cố mả ra ơn cho chúng tôi một choán giấy dặng ấn hành bài này, thì chúng tôi cảm đội ơn chưởng cùng.

NĂM KỶ MÙI 1919

Tỉnh Cantho, quận Cầu-kè, Tổng Thành-trị Chánh chủ hội làng Tích-hóa, Thay mặt cho bản Hội tế tân cựu, cùng Lê thứ nội làng.

Hương cả: Hồ-lấn-Phước.

Kính chúc

Năm mới chúng tôi kính mừng, xin dưng cho linh cao quan tám chữ, Bá niên, Trường thọ, gia quan tấn tước.

Cúi xin linh cao quan, khoan dung hạ cố, chúng tôi là kẻ hèn mọn lâu nay đầu dăm, mà nay chúng tôi, vì lòng yêu mến được hưởng phước thái bình của cao quan rải khắp, nên chúng tôi rón rén dưng lời chúc này, là tỏ lòng cảm cảnh và trung tín của chúng tôi, xin cao quan nạp dụng:

Từ khi cao quan lãnh ấn chủ quận trọng trấn tại Cầu-kè đến nay chưa trọn

năm, mà cái ăn dưc, bữa ra đã trắng trở trong quần, khắp đều ba tổng, trên tổng làng cáu ngila, dưới là thứ mền ơn, nhà nhà đều no ấm, ngậm cơm vô bụng khoái lạc ăn ca, an cư lạc nghiệp; bởi cái công đức mà troàn hóa lệ như vậy, là ngài không nài cực khổ, hết sức lo lắng, bảo trợ khai hóa cho dân, mới trấn nhậm ít ngày, ngài đi vân khắp các làng trong quận. Hội tại nhà công mỗi chỗ, ngài lấy đều hòa thuận phân ưu với tổng; lấy lễ ngọt dịu, khuyến giải với làng, lấy câu nhơn đạo kính nhường mà giáo hóa dân, cho nên nhà nhà đều triều mến, chồn chồn rất cảm tình, vì đó nội làng Hương chức hết lòng giữ gìn bổn phận, dân khép nép cái lương: lo bề sanh nghiệp.

Bởi vậy năm rồi là năm 1918 mùa màng thất, lúa thình lình phát giá làm cho dân phần nhiều phải đói, các nơi kẻ đạo tặc nó khuấy rối cho dân lãnh hiềm hận, còn nội bốn quận này, đều bình an, kẻ gian tà giảm bớt, là cũng nhờ cái oai nghiêm đức hóa của cao quan rộng bủa đó, bề chẳng dân như vậy theo cái trách nhiệm trong luật cộng hòa công lý của Mầu-quốc Đại-pháp lập ra, còn chỗ nào sai sót nữa được; quan Đại thần lấy chỗ nào mà không tin cậy: hễ tin cậy thì tôi chắc làm sao quận Cầu-kè, lịnh cao quan cũng trấn lâu năm chừng nào thì lệ dân trong quận đều được hưởng ngôi phú quý vinh huê, thanh phong mỹ tục và an cư lạc nghiệp.

Qua năm mới này là năm Kỷ-mùi (1919) tôi nghe tin chắc Mầu-quốc toàn thắng rồi thì làm sao cũng lo mở mang khai hóa cho lệ thứ, chúng tôi là nghĩa tử có lòng trung tín; được tỏ ra đều mẹ thật hết dạ thương con; mà ngài lại có lòng sốt sắng, hay cảm xót, hay lo lắng, khai hóa cho dân cái lương đời tục mà noi dấu văn minh, như vậy đó làm sao

lệ thứ cả quận chúng tôi chắc cũng được sớm nhờ hạnh phước.

Vậy chúng tôi hết lòng cầu nguyện trên đấng thiên liêng, xin bang ơn hộ giúp cho lịnh cao quan trấn nhậm tại quận này được an cư trường cửu.

Năm mới chúng tôi đều mừng tuổi lịnh cao quan được phước dư trăm tuổi.

Chúng tôi chúc cho quận Cầu-kè đều thái bình thái thái.

Tích-hóa, le 12 Février 1919

Ngày mồng 5 tháng giêng năm Kỷ-mùi
Thay mặt cho ban Hội-tế tân cựu và nhơn dân nội làng.

Hương cả: Hồ-tấn-Phước

Ngưỡng vọng khấu bái.

Trách vậy sao đúng

Đọc quý báo An-hà số 404 thấy bài luận Hát bội Annam của Ông Huỳnh-kim-Phong tiên sanh văn từ tao nhã bút tích cao thâm, đọc không nhàm xem không mỏi. Khá khen ông Huỳnh tiên-sanh có lòng ưu thế mãn thời, ý muốn cho Đồng-bang ta khá duy phong diệt tục cho kiếp cho phù cái buổi văn minh tấn bộ này. Rứa là thậm phải; nhưng mà khá tiết cho Huỳnh tiên sanh với trách Hát bội Annam ta nhiều đều thói thậm chính e chưa đúng đó Tiên sanh à...! Như câu này Tiên sanh nói: «kiếp tôi «thời đời này, thế chế một ngày một «khác, thiên hạ một ngày một khôn, nhơn-«quyển một ngày một mạnh mẽ, xã-hội «một ngày một văn minh, bây giờ lại, «đem những chuyện tám mươi đời trào «vua nào ở đâu bên Tào mà ca diễn; «không những là không hiệp với lệ nghi «thời đại này; mà truyện tích ấy toàn «là đồ hư văn của mấy chú chệch hủ nho «ở bên Tào ngồi không đặc ra những

«lời huyền hoặc, dối kẻ hạ lưu đời giả
man buổi trước..... Tiên sanh oil Do
lời luận của Tiên sanh đây thì cũng rõ
Tiên sanh là người nho học huân toàn.
nay Tiên sanh làm bài báo biếm bát bội
Annam mà Tiên sanh lại chê truyện tích
của Tào là đồ huyền hoặc mớ hủ...
nghĩ mà nực cười lắm đó, thế thì Tiên
sanh quên mà không sợ người dị-nghị
rằng xuất ư Tiên sanh mà phản ư Tiên
sanh nữa sao??? chứ rằng: Vô cớ bắt
thành kim...chẳng có truyện sử củ của
Tào, mình làm sao rõ đạo Vua thánh
tôi hiền, chẳng có truyện sử củ của mấy
chú chệch hủ nho, mình làm sao biết đặt
cha lãnh con thảo, trai trung, gái nịnh!
...!.. Thậm chí ư thời đại này là thời
đại cạnh tranh cơ xảo, tấn bộ văn minh;
dấu thế nào đi nữa, tôi tưởng chẳng
bổ đạo ngũ luân chỉ đạo mà. Và lại
Quần thần, Phụ tử, Phu phụ, Huynh đệ
bằng hữu thì cũng mất xuất ư Truyện
sử củ của Tào mà! có sao Tiên sanh lại
cho là không ích...!.. thậm ức dữ bell!
Đang buổi bây giờ, đã biết nhà-nước
Langsa cai trị ta bỏ hóa dạy Annam ta
học chữ Langsa nhưng mà cái nguyên
bổn chữ Tào mà ta học từ đời nào đến
giờ bây còn sờ sờ đó, chưa giứt; nếu
giứt e khó coi lắm mà, Tiên sanh cũng
chán biết lựa tôi phải tận ngôn...!....

Tiên sanh chẳng muốn cho hát bội
Annam ta diễn tích củ chuyện xưa của
Tào (Hớn, Đường, Tống văn...văn...)
Vây chớ phải diễn tuồng nước nào?
Truyện xứ nào...?.. Hay là phải hát
Thạch-sanh chém chàng! diễn lớp chàng
Nhải.... hát con Tôm cơm Cầm.....
phải không? xin Tiên sanh tứ giáo.

Còn kếp hát làm tuồng, nói năng vô
lẽ, diễn cốt thô tục, làm cho mất thể
thống của vị vương, tướng nào mà nó
làm đó, Tiên sanh biếm bát cũng phải;
nhưng mà hãy đừng thêu dệt quá lẽ

Và lại Tiên sanh cũng chẳng nên đem
lòng nề chấp trong việc nì, vì xét tốt
lẽ nghề nào cũng vậy; học trò cũng có
kẻ học cao người học thấp, thợ mộc
cũng có anh làm khéo anh làm vụng,
Thầy thuốc cũng có ông diệu thủ danh
y mà cũng có ông bất thông mạch lạc,
còn như nghề hát bội này cũng có người
giỏi kẻ dở chớ. Ấy là: có kẻ dở mới
phân biệt đặng người hay, có kẻ vụng
mới biết tài người khéo.

(Vi tận)

Sadéc: Trán-kim-Trọng

(Kép bát vá)

Hỉ tin

Bốn quán lầy làm hân hạnh
đặng hay tin rằng Chánh thạt của
M. Trán-Mạnh thương mãi ở
Châu-thành Cantho, mới hạ sanh
hôm ngày 15 Février 1919 một
gái rất phương phi, mỹ danh là
Trán-triệu-Quyên

Vậy, Bốn quán kính dôi lời
trước mừng cho M. Trán-Mạnh,
sau chúc cho Madame Trán-Mạnh
và trẻ mới sanh đặng tình thân
khương kiện.

A.H.N.B.

Sáu triệu mạng con người chết về bệnh cảm (la grippe)

Nhà Nhựt Trình cách tri "Nature"
của Anh quốc có truyền tin rằng: bệnh

cảm (nóng, ho) năm nay sát hại nội cả Hoàng cầu gần 6 triệu mạng con người ta.

Nhắc lại hồi thập tứ thế kỷ, bệnh hạch đen làm tai nạn rất dữ, giết mạng người kẻ không xiết. Mà thiên hạ chết cũng nhiều về bệnh hạch và bệnh thiên thời hơn là bệnh cảm (grippe), vì 2 chứng bệnh nói trước đây, hễ khi nào có phát lên thường hay tàn diệt hết một chỗ hay là một xóm nào đó. Chớ như bệnh cảm năm (1918) hại mạng người rất nhiều; là vì khắp cả Địa Cầu đâu đâu cũng là bị nó mà phải bỏ mình.

Năm rồi (1918), tại xứ Huê-kỳ, bệnh cảm sát hại ước chừng 350 ngàn mạng con người (350.000 personnes), ấy là 10 lần nhiều hơn số người Huê-kỳ tử trận trong cuộc chiến tranh này.

Bệnh cảm năm 1918, lúc đang bạo phát lên hại mạng người trong 3 tháng đầu, lấy số mà kể, thì gần bằng 5 lần nhiều hơn số người dờn ông các chiến quốc tử trận, cũng trong 3 tháng vậy, về đám giặc Âu-châu mới tang rồi đó.

(Du matin)

Phạm-bá-Đại phụng dịch

Au-châu điển tín

Paris, ngày 8 Février 1919.

TIN ĐỨC-QUỐC VÀ CÁC THUỘC-ĐỊA CỦA ĐỨC. — Hội nghị-viện của Đức-quốc đã cử ông David lên làm Thống lãnh vì ông David đáng lẫn sơ thâm hơn. Ông David đã tranh quyền tự do cho hai tỉnh Alsace và Lorraine.

Về khoản các nước Đồng-minh tin chiếm cứ các xứ thuộc địa của Đức, thì M. Ramsay Macdonal là người Anh-quốc có diễn thuyết giữa Hội nghị viện tại thành Berne rằng: nếu các nước Đồng-minh chủ ý muốn lấy các thuộc địa của Đức ấy là chẳng trái ý của Hội-

nghị giảng-Hòa, nhưng mà có muốn lấy thuộc địa ấy thì phải để cho dân cư được thông thả mà từng quyền Liệt-quốc bảo hộ việc chánh trị.

Paris, ngày 9 Février 1919.

THÊM HẠN ĐÌNH CHIẾN. — Chư quốc Đồng-minh công hội đang xét coi có cần phải cho thêm một hạn đình chiến nữa hay là không và coi có thể mà công nhận lời trần thuyết của ông Wilson là Giám-quốc nước Huê-kỳ xin cử các quan võ dự xét vụ đình chiến, còn các quan văn làm Đại-Biểu của mỗi Chánh-Phủ Đồng-minh, và phải do nơi quan Tổng-Soái các đạo binh Đồng-minh, khi có sự ý kiến bất đồng thì Hội thượng nghị Lý-Tải xét lại. Hội thượng nghị ấy đang tính lập bây giờ.

TỪ LONDRES QUA PARIS. — Ngày hôm kia đã có máy bay chở được 14 người bay từ Paris (Kinh-dô Pháp-quốc) qua Londres (Kinh-dô Anh-quốc) trong 2 giờ 33 phút. Hôm nay lại đi từ Londres qua Paris trong 3 giờ 30 phút.

Paris, ngày 11 Février 1919.

THƯỢNG NGHỊ QUÂN CHÁNH TÒA. — Hội công đồng thượng nghị về vụ đình chiến giải chưaặng trong việc này, vì ý kiến khác nhau, nên Thượng nghị quân Chánh Tòa phải cử một hội riêng có 8 nghị viên đang lo sắp đặt trong các việc đầu đó cho vừa lòng hòa nhá nhau đang buộc Đức-quốc phải thi hành những điều hội đã định. Ngày thứ tư tới đây Thượng nghị viện quân Chánh Tòa sẽ xét chương trình của hội riêng ấy coi ra thế nào.

TAU BUÔN CỦA ĐỨC VỀ XỨ NÓ. — Hội Kiểm soát tàu buôn của Đức-quốc cho hay rằng: Đoàn tàu buôn của Đức đã nhập hải khẩu thành Hambourg của Đức quốc rồi.

Paris, ngày 12 Février 1919.

CHƯ DANG ĐỒNG Ý. — Các vị Đại-Biểu của nước Belgique có kêu nài giữa hội giảng hòa các khoản về nước mình. Thiên hạ tưởng Thượng nghị quân Chánh Tòa đồng ý dặng làm cho Đức-quốc không còn phương thế nào mà gây cuộc chiến tranh nữa cho dặng và cũng làm cho Đức quốc biết chúng ta là toàn thắng.

Hội nhánh lo sắp đặt chư ban xã Hội mọi việc nay cũng đã gần xong rồi. Anh-quốc và Mỹ-quốc cũng đồng một ý kiến cùng Pháp-quốc xin cho các nước khắp hoàng cầu chung nhau lại lập một đạo binh bộ và một đạo binh thủy.

XÉT RÕ CỐ TÍCH. — Tại thành Strasbourg của Đức-quốc, quan Thống Soái Pháp-quốc đang trần thủ tại đó có xét rõ cố tích Đức quốc dùng mấy cái tháp cao trên các nhà thờ tại thành ấy mà trí súng liên thành hoặc để lính pháo thủ dặng xem thời thế hay là cho lính ở đó mà rình nghe máy bay.

LỜI DIỄN THUYẾT CỦA QUAN TẾ TƯỚNG CLÉMENTEAU. — Quan Tể Tướng Clémenceau có diễn thuyết cùng hội Báo chương (Associate et Press) những lời như sau này: Chúng ta mới truy tầm dặng cách hung bạo của Đức-quốc muốn làm cho tuyệt quốc Dân ta, như là nghề nghiệp, hàng hóa chúng nó đem đến xứ ta mỗi mỗi đều có dụng món tuyệt đều sanh sang. Các việc hiểm nghèo ấy, chúng ta phải lưu tâm mà ngăn ngừa đến khác: chẳng biết thành linh có lẽ xảy ra nữa chăng? Chúng ta cũng như Huê-kỳ đồng lòng cùng ta thì ta cũng chẳng kiên sơ gì nữa.

Gian nhân đa trá

Mấy tiệm cầm đồ thường có những kẻ lường gạt người ta mà bán đồ nữ trang giả như là vàng chạm, dây chuyền, cả rá hay là kiến chạm, vào...vào...Cách chúng nó gạt người ta mà lấy tiền như vậy: Chúng nó đón những người đi cầm đồ về, thì một thằng làm bộ đi trước chừng vài chục bước tưởng như người đi chuộc đồ về vậy, còn thằng khác thì đi cặp với người trong tiệm cầm đồ đi ra, rồi thằng đi trước làm bộ rút một gói đồ nữ trang mà không hay cứ việc đi hoài; (tỷ như chiếc vàng chạm chừng vài chỉ)

Thì thằng đi sau giả đồ thấy rồi chạy lại lượm có ý cho người đi cặp với nó thấy rồi nó làm bộ mở hỉ ra cho người ấy coi thì quả là chiếc vàng chạm, nó lại đưa cho cầm coi thử rồi nó lấy lại liền và biểu dừng cho người đi trước hay, dặng 2 người chia hai cửa ấy, rồi nó lại nói như vậy: Thôi anh sáng bạc đó anh đưa cho tôi 5, 6 đồng cũng dặng thì tôi giao chiếc vàng này cho anh, anh nợ tình thiệt có ý muốn mua đồ rẻ lại sáng tiền mình đi cầm đồ đây. Vậy nên đưa cho nó 5, 6 đồng bạc mà lấy chiếc vàng ấy. Nó lại dặn hãy lộn lưng đi, rồi anh đi đường khác mà về chớ đừng đi lẫn quần đây, người đi trước hay mất vàng của nó chắc trở lại kiểm thì không xong đa! Người mua vàng đó có ý mừng mua dặng đồ rẻ, quày quả trở đi ngã khác cho mau, chừng về đến nhà mở ra coi lại thì là đồ giảỒ hỡi.. Còn hai thằng kia nó đã toa rập cùng nhau rồi đi tước về mà chia bạc ấy.

Đó khán quần nghị mà coi, chiếc vàng giả dặng vài cái bạc mà nó gạt bán đến 5, 6 đồng, có khi còn mất hơn nữa tùy theo đồ nặng nhẹ. Cách nó gạt đây nhiều người phải bị lầm.

Vậy xin nhắc lại cho mấy người có đi cầm đi chuộc đồ mà gặp dịp đồ rẻ như vậy thì đừng ham mà mua ắt là nhằm đồ giả dơ, dẫu cho đồ thiệt cũng chẳng nên mua như vậy vì có khi đồ bỏ ra, đã mất của mà còn phải bị tội nữa là khác.

Giang-hương-Nhượng

Vô văn học hiệu

Trường học của Ông Võ-ân-Thom lập, gọi là "Vô-Văn học hiệu" đã khai từ hôm 4 Novembre 1918. Nay được 26 trò nam và nữ vào trường. Bà đảm langsa và thấy giáo annam cần mẫn con nít học mau tàn phát vô cùng. Giá tiền học và ăn, ngủ như vậy: Học ngoài (không ăn ngủ).....4\$ Học và ăn buổi trưa,7 Học và ăn ba buổi, ngủ tại trường12

Như ai dùng giấy Quốc-trái mà đóng tiền trường cho con cháu học, thì Ông Đốc học trường Vô văn cũng thâu, cứ mỗi chiều 100 rancs thì ke là:16\$

Bữa 25 tháng chạp bãi trường qua mồng 10 tháng giêng Annam thì khởi học. Kể từ mồng 6, thì học trò mới được nhập lán lán.

Bà con có bác ai có dịp đi Cánh-thơ ghé coi cách sắp đặt chỗ học, chỗ ăn, chỗ ngủ.

Ai có cần hỏi thăm điều gì, xin gửi thư cho Ông Võ-ân-Thom, thì lập tức có thư trả lời

Văn uyển

Kính dâng lời thăm ông chủ bút đáng duyên niên phước thọ, lộc vị cao thăng Thiếp vốn ở thôn quê, xa thấy, cách bạn, dẫu dăm biệt việc thi, từ, kinh, truyện; Song cũng vì một điều không vừa sở nguyện; nên chẳng hổ phạn nữ lưu, khép nép cúi xin ông ấu hành bài chiêu phu của tiện thiếp đây, ngõ trông lượng lực châu quân tử có tình hạ cố, bộ vận theo may mà thiếp dặng gặp duyên lành; đợi ơn ông ngàn thuở.....

CHIÊU THƯƠNG PHU (quốc âm thi)
Kể coi người bời dạ không mẫn,
Kén dặng chồng buồn mới đẹp đoan
Buồm gió trái, bao nhiêu vô trụ,
Lèo mây giã, biết mấy gian sang.
Năm hồ sự nghiệp thịnh thịnh nèo,
Bốn biển kinh dinh phối phối dằng.
Vốn một may mà lời tới chực,
Đồng chồng đồng vợ mặt tình toan.
(Cánh-thơ) Cù-lao-mây:
Mlle Van-hương

Tiếng đồn chẳng sai

Lúc bạn hát xiết (Cirque Bostocks) hát tại Saigon, người lục tỉnh ai có đi coi về cùng trăm trở khen ngợi chẳng cùng. Nghe vậy, nhiều người có lòng ước ao cho bạn hát xiết đó đi hát lục tỉnh dặng coi cho phí chi.

Nay có M. Mai-vân-Ngọc chịu rước bạn hát xiết đó đi hát trong 4 tỉnh mà thôi; Mỹ-tho, Sa-dec, Cánh-thơ và Sôctrăng mỗi tỉnh hát 5 đêm.

Tới đầu thiên hạ đua nhau coi, chật nức Mytho, Sadec hát trước rồi, nay sang hát Cánh-thơ từ 1^{er}, 2, 3

4 và 5 mars 1919. Ôi thời, đêm nào như đêm này, nào dờn ông chỉ dờn bà, giả chí trẻ dờn xem chen chơn đã không lọt.

Bạn hát xiết này thiệt là hay không chỗ nói dặng... M. Maximo đi giày tuyết diệu, chẳng khác Hồng-hải-nhi cỡi Hòa-xa đi trên mây... hết chỗ khen.... Còn tập nhiều con chó, vợ, ngựa v...v.... khôn hết bực, làm nhiều võ tướng cùng như người ta làm tướng vậy..... Nói tác, sự hay giỏi của bạn hát xiết này nói chẳng cùng, ai muốn biết dờn xem thì rõ.

Ngày 6 và 7 Mars này sẽ hát tại Sôctrăng, tướng thiên hạ coi chẳng ít, vì tỉnh thành Sôctrăng dân sự đông đảo lại liên với Băclieu, Băy-xâu, Cà-mau v...v... người trong mây xứ đó, lẽ nào chẳng thừa dịp (mây thuở mà có) dờn xem, trước giải muộn sau cho rõ sự khéo léo, hay giỏi của bạn hát xiết (Cirque Bostocks) danh tiếng này.

Hát năm đêm tại tỉnh Sôctrăng rồi thì đi thẳng lên hát trên Nam-Vang.

An-hà Nhựt-Báo kính khen ông Bostocks khéo lập thành một bạn hát Cirque hay giỏi có danh, chẳng những nội cảnh Đông-Dương khen ngợi, tướng khắp cả Toàn cầu đều rõ sự hay giỏi của bạn hát Cirque Y-dại-Lợi Bostocks này.

Nam-kỳ thời sự

Giá bạc

Kho bạc nhà-nước..... 41 50
Đông-Dương..... 4 50

Giá lúa

Từ 3\$ 80 cho đến 3\$90 một tạ, tùy theo thứ lúa.

CANTHO

ĂN TRỘM BỘ SỔ CỦA LÀNG.— Ba tên gian tế thừa lúc canh vắng vào nhà Công-sở của làng Phú-Lương thuộc về quận Ô-môn, ra tay cạy tủ khóa hết bộ sổ của làng. Khi tên X..... là dân ca h hay dặng tri hô lên, ai nấy xúm lại tìm kiếm ra sau nhà Công-sở chừng 100 thước Langsa gặp bắt dặng 2 tên gian tế đương ngồi xổm lựa bộ sổ ấy, còn một tên nữa thì chạy trốn cùng lối gần đó, làng bắt dặng luôn cả 3 tra vấn. Chúng nó khai rằng: vì có tên Th..... và tên Th..... ở làng Thới-thanh (Cánh-thơ) mượn chúng nó ăn trộm cho dặng cuốn bộ hôn thú năm 1898 dặng bủ cái hôn thú mà toan mưu đoạt gia tài.....

Làng lấy khai khẩu chiều của 3 tên bộm ấy rồi giải nạp dờn Tòa.— Quan Biện-Lý dạy giam cả 3 vào khám, đợi ngày sau sẽ xử.

ĐÁNH LỘN RỐI XIN HUẾ.— Tên Giáp và tên Tiết cả hai đều ở tại làng Tân-an (Cánh-thơ) ngày 24 Février 1919, Giáp đến nhà Tiết đòi lười hái của nó cho tên Tiết mượn. Tên Tiết đã chẳng trả lười hái cho tên Giáp thì chớ; lại còn chê là đồ bỏ này nọ nhiều tiếng. Giáp giận trả lời nhục mạ Tiết. Nổi xung, Tiết vát cây đánh Giáp lỗ đầu. Bất cả 2 giải đến làng Tiết chịu phần lỗi trả tiền cơm thuốc cho Giáp xin đừng kéo nài nữa...buế..

TRÀ-VINH

TÀU GÂN CHIÊM.—Chúa nhựt tuần rồi 16 Février 1919, chiếc tàu chèo hiệu là "Kim lợi" chạy từ Mỹ-tho qua Trà-vinh dưới tàu ước dặng chừng 40 hành khách, khi tàu chạy tới Giồng tương Bải-xang thỉnh thoảng gió phát ồ, ồ, sóng ba đào chuyển động. Lúc đó trên tàu hành khách hoàn kinh; tướng hồn xất phất gọi theo

giòng biếc thủy. Thời may một chập sóng gió điện lảo, ai nấy đều mừng nạn nghèo đang thoát. Hừ hừ... Hừ vừ...

VINH-LONG

GIỮT ĐỔ HẠT BỒ.—Đêm rằm tháng Giêng năm 13 février 1919, làng Mỹ-thanh-Trung ăn khánh táng Miếu quan Tiên-hiền, lúc xây châu hát, có 4 con đào ra thái đeo vàng coi cũng bộn.

Khi xong việc, gà đã gáy rõ, con hát cỡi đồ cật dặng có đi nghỉ, tên Khánh thấy 1 con đào kia cỡi đồ cật trong cái rương nhỏ, thì chíp vào bụng, ngờ là kiển vàng cũng để trong đấy, nên thơ thân ra vào dặng thừa cơ rút cái rương ấy, song làng có các phiên cho chức việc canh tuần, nên cũng khó cho tên Khánh hạ thủ.

Vậy Khánh ta mới nhử ra một chước đã hình con hát ở dưới ghe đi lên, làm bộ lạnh, dân choan khăn, làm luối đi thẳng vào buồng hát. Lúc ấy cũng có một người hương chức nhỏ đi tuần ngó thấy, mà cũng ngờ là con hát thật.

Đoạn Khánh ta làm bộ mở khóa rương mà không được, bèn đã chước ôm cái rương ấy xuống ghe. Khi Khánh bước ra vừa khỏi cửa Miếu, thì con đào vọt vòng la lên, Khánh nhấm thẽ không em, quần cái rương nơi cửa Miếu tằm dằng lánh nạn (chạy dòng), nhưng mà chạy đâu cho khỏi, vì trời đã rưng dồng và đêm ấy trăng như hàng ngày hương chức nghe la dồng rưng theo, tên Khánh vừa nháy xuống ghe luối, dân toàn xuống bắt dặng đem lên. Làng hỏi nó vì cơ nào dám cá gan, giữ đồ dữa mặt làng, nó thừa vì say rượu quá nên làm lỗi xin làng thứ. Hương quân dạy đem cái rương ấy mở ra coi thì đồ đạc còn nguyên chẳng mất một món. Hương quân bèn dạy đem Khánh tới nhà việc dồng trống, rạng ngày sẽ giải Khánh tới Tòa đại lộ.

Hồi lại: Khánh là dân trong làng, mà mấy năm nay làm nghề thả phở, vô căn cứ, vô nghiệp, nghề mà cũng vô giấy thuế nữa, đáng...!...!...

TỶ DIỆT HỮU.—Cũng đêm rằm tháng giêng đó tại Miếu quan Tiên hiền làng Mỹ-thanh-trung (Vinh-long) hát khánh táng. Có bạn hát ở Mỹ-tho đến hát, đêm đó có cô Sáu Xên làm tuồng, thiêu hạ đến coi như hội.

Chú Tr... nghe đồn cũng bơi xuống đi coi hát, song trong thế không quen với ai, cho nên kéo xuống để ngay cửa Miếu, dặng và coi và giữ xuống luôn thẽ. Hát hay mà không coi, cứ vào quán nhậu ly bì, một chập xuống chúng rình đầu mất... không hay. Có tên kia cũng đi một xuống với chú Tr... chạy vào nói rằng: Nè Ông! chiếc xuống đầu mất rồi, mau đi kiếm coi.....

—Thầy kệ nó.... mất.... thì nó.... mất để tao uống rượu đã, thẳng thẳng.... rồi sẽ kiếm.

—Ý trời ơi! đi kiếm coi rồi sẽ uống mại —Không... thêm kiếm, mất chiếc đó, tao... sắm chiếc khác, lo... gì, thứ tiền tài như... phảo thổ, chứ nhơn nghĩa.... ờ thiên kiem, uống rượu... đây nói chuyện chơi.... vui.... quá mà, tên kia chẳng nghe nắm tay kéo lùi đi mà chú Tr... còn dục dặc, ý chẳng muốn đi. Tên kia thấy vậy bèn dục chú Tr... về nhà một nước.

H. T. T.

Một cặp oan ương

CUỐN THƯ NHỰT
NHÀ HỌ LÝ

Tại đất Hàng-Kiến nơi Trung-quốc có nhà giàu lớn họ Lý tên là Phú-Binh, vợ mất sớm để lại hai trai trưởng thành, vợ chồng đều dủ: Con trai lớn tên là Lý-

Phú-Cang, vợ là Trần-thị bắt bạch qua đời, lại có một gái tên là Lý-mỹ-Nhan tác vừa mười sáu, dung nhan đẹp đẽ, tuyết kém sắc da, trắng nhường gương mặt. Bờ chưa có trai đồng sản bước đến, nên gái nam gián còn cô phòng.

Con thứ là Lý-phú-Cường vợ là Lưu-thiếu-Đức tánh nết hiền lành, lại thêm nhan sắc, sanh dặng một gái tự là Lý-cầm-Nhung mới vừa mười một tuổi, vợ chồng tương tiêu như vàng như ngọc.

Chẳng may Lý-phú-Binh làm binh ngất liệu thế khó sống đời, bèn kêu hai con mà dặn rằng: «Cha binh chắc khó lành, bởi số nơi trời định, không lẽ cải dặng, một mai cha có nhắm mắt đi rồi, thì hai con phải ở ăn cho hòa nhà. Sách có câu: Tiên tài là phẫn thảo: hai con kính sử cũng buồn, lẽ nào chẳng hiểu. Vậy chó lấy gia tài làm trọng, mà cốt nhục đoạn lìa, thì cha suốt vàng chẳng yên nhắm mắt.» Nói rồi tắt hơi. Anh em chồng vợ than khóc chẳng cùng. Tổng táng cha xong xả, anh em hòa thuận, giữ hiếu ba năm.

Mảng tang rồi, Lý-phú-Cường lo làm ăn, song thấy anh chẳng đoái việc phú bản, cứ lo đọc sách, làm thi, chẳng màng danh lợi. Lý-phú-Cường lấy làm bất bình, thâm suy rằng: Nếu để anh nấy ở chung thì mình làm mọi cả đời cho anh. Mình lo làm ăn thành lợi còn anh hóng hóng ở không, hơi nào mình chịu thiệt; chi bằng gia tài nấy chia ra thì có ngày mình giàu lớn. Đoạn kêu anh bản luận chia gia tài.

Lý-phú-Cang cần năm ba lần chẳng dặng, thấy em dặng năng quyết một phần chia, không kể đến lời cha dặn thì giận, tính gia tài dặng 80 muôn mà chia hai ra. Nhà lớn về phần anh, Lý-phú-Cường phải cất nhà riêng mà ở, từ đó nghĩa anh em càng ngày càng phai lợt, lần lần không tới lui nhau nữa.

Cách ít năm, Lý-phú-Cường làm binh bại, đi đứng chẳng dặng, nằm liểu một chỗ. Cai quản trong nhà còn có một mình vợ lo thôi chẳng xiết, vậy nên bề lui tới với chồng chẳng dặng ăn cần như xưa. Lý-phú-Cường thấy vậy sanh nghi, bởi thấy Lưu-thiếu-Đức tuy tuổi ngoài ba mươi mà nhan sắc hãy còn như hoa kia đơm nở, gái mấy xanh mười tám không bì. Lý-phú-Cường chặc cho vợ có tư tình với ai nên bề ăn ái với vợ trăm năm mới lợt lạt.

Ngày kia nhằm ngày kỵ cơm cho mẹ Lý-phú-Cường, khách đến nhà đông đảo nào dờn ông dờn bà vui cười rần rạt, Lưu-thiếu-Đức bãi buổi với khách. Còn một mình Lý-phú-Cường nằm riêng trong phòng không ai chuyưa vào-lấy làm buồn bực trong lòng bức rức. Lúc Lưu-thiếu-Đức đương chuyưa vào với khách bỗng có trẻ chạy ra kể tai nói nhỏ....

Lưu-thiếu-Đức vội vàng kiếu khách rằng: ra nhà sau có việc. Rồi đi thẳng ra sau vườn. Lý-mỹ-Nhan ngó thấy khúc mà nói rằng: «thiếu ôi! Phận cháu lấy làm vô doan, mẹ mất sớm, tư bề quanh què tuy có cha mặc dầu, mà ngày đêm ở tại thơ phòng, năm nấy tháng nọ chẳng thấy đoái hoài tới cháu, là phận gái đào thơ. Buồn rầu đến nỗi ngày kia làm đến đại quấy, nếu không có thiếu hết lòng chỉ báo, thì cháu đã hũy mình, nào ai rõ lòng cháu oan uất nhiều đâu. Tuy nay mọi việc đều chẳng lộn, nhưng mà chẳng biết ngày sau ra thế nào. Nền oan gia tôi không đoái tới, thì tôi và Cầm-Nhung (1) biết nương dựa vào đâu. Chứng ấy, tiếng xấu rủa sao cho sạch.» Nói rồi hai hàng lụy nhỏ đầm đầm.

Lưu-thiếu-Đức cũng rơi nước mắt mà lại rằng: «Cháu đừng sầu nào,

(1) Cầm-Nhung này họ Khương con trai của Lý-mỹ-Nhan, xin các vị xem tới một thi thi rở

Khương-tri-Ngọc (2) lẽ nào đi phụ cháu sao. Cháu hãy an lòng, thiêm sê kiếm kế mà làm cho cháu và Tri-Ngọc tròng phùng giai ngẫu. Song thiêm giận gì hai nhà cách xa, không tới lui với nhau đặng. Khó mà đảm thiết tự sự. Còn thiêm dặn cháu một điều phải nhớ lấy: là, cần thận, chẳng nên viếng thăm Cẩm-Nhung lắm mà lậu sự, thiêm phải mang tiếng xấu: rằng ép yêu không rằng be cháu đại. Cách ít bữa trước đây, Khương-tri-Ngọc có gởi tin về cho thiêm rằng: hai mươi tháng này nó về tới, là mai đây. Vậy sáng mai, cơm nước xong rồi, cháu hãy qua đây ở nơi phòng trước; chừng nó kiêu ra về sẽ ghé lại, mặc tình cháu chuyện vãn, giao kết trăm năm Tán Tán. Nghe rồi, mặt Lý-mỹ-Nhan có sắc vui mừng, liền tạ ơn rằng: « Công thiêm khó nhọc với cháu rất nhiều, ơn này khó đáp: chỉ nhiều điều chẳng khác mẹ với con. » Lý-mỹ-Nhan bèn từ tạ đi về, Lưu-thiếu-Đức trở vô cấm khách.

Nói về Lý-phú-Cường nằm trong phòng nghe vãn tiếng vợ, liền kêu người trong nhà mà hỏi rằng: « Bà bây đi đâu, mà vãn tiếng chuyện vãn với khách. » Trẻ ấy thưa rằng: « Đi ra sau vườn này giờ. »

Lý-phú-Cường nghe như vậy, mười phần nghi ngại, nghĩ rằng: Khách đông đây, không lo chiếu cố, ra sau vườn nói chuyện với ai, có một điều to nhỏ với trai thiệt chẳng tương gia tư cùng thể thống.

Ấy là:

Đa nghi như Tào-Tháo
Tiết của vị Thạch-Sùng

Huỳnh-bá-Tưng

Minh-lương—Rạch-gia

2; Bắc giữa chừng nói ra, xin các vị xem truyện chớ lấy làm lạ, hãy xem tới thì rõ khúc đầu.

Truyện này in rồi và có bán tại nhà in An-Hà, (Cantho) giá 1 cuồn là 0\$35, mua nhiều về bán tính giá nhẹ hơn.

Hậu thanh

Giao tiếp thương mại hội
CU LAO MÂY—CANTHO

Hội mua và bán lúa.

Định số vốn là mười ngàn tạ lúa (10000 P^{lu})

Kêu hùn mỗi phần là 50 tạ, hoặc muốn hùn bạc tính theo số lúa trên đây, vì nào muốn hùn mấy phần tùy ý.

Hội này có điều lệ, giấy tờ chắc chắn. Tính mánh mủn lúa chia lời.

Cúi xin quý vị sáng lòng hiệp vốn mà lo đều ích lợi chung và mở đường thương cho bạn mình mau nhẹ bước.

Như muốn hỏi điều chi trong việc hội xin viết thư cho M. Nguyễn-văn-Tử chủ hội Thương-mại sẽ hồi âm lập tức.

Thương xã hội cần khẩn.

Một việc khá lắm

Có quan Giám Đốc Quesnel sáng lòng muốn bán hai sớ ruộng của ngài, ở tại Thấp mười (Mỹtho) sớ thứ nhứt được 46 mẫu, ở dựa mé kinh, sớ thứ nhì được 246 mẫu, ở dựa mé kinh lớn kêu là kinh Tổng-đốc Lộc, kinh này xáng mới vét lại lớn lắm, bề ngang chừng 40 thước nên tiện bề chở lúa ruộng lắm, và như muốn chở lúa thẳng lên Chợ-lớn đi ngã sông Vaico cũng dễ lắm.

Hai sớ ruộng ấy đều là đất thuộc tốt lắm, chẳng còn phải tốn công khai phá chi nữa hết; lại sáng đất trong có mười ba cái địa, cá rất đại lợi. Có một sớ đất khác kề cận với hai sớ ruộng nói trên đây, chừng 300 mẫu, nguyên là của hiệu Speidel đã bị nhà nước tịch thu lại và có lẽ trong một ít lâu sẽ giao gia bán.

Hai sớ ruộng của quan giám đốc Quesnel, huê lợi mỗi năm chừng 12 tới 15 ngàn giạ.

Ái muốn mua hai sớ đất ấy xin gởi thư cho quan Giám đốc Quesnel tại Saigon, hay là gởi cho sở Nhứt trình An-hà tại Cán-thơ mà thương nghị và đến xem bản đồ thì hiểu rõ.

VIN DE CHINE DIT ALCOOL MÉDICAMENTEUX

RƯỢU THUỐC RẤT THẦN HIỆU

Bổn Dược Phòng kính cho chư Quý khách ở xa, gần hãy rằng: Nhà-nước cho phép Bổn Hiệu ngâm Rượu Thuốc tại Tiệm và đặng thông hành Lục-tỉnh; nên bổn Hiệu ăn hành ít thứ Rượu thuốc cho chư Quý vị xem, đặng mua mà uống thử coi cho biết hay dở thế nào. Những Rượu thuốc của Bổn hiệu ngâm, kể ra sau này: Và có một thứ Thuốc ho thiệt là hay lắm, hiệu là: TRUNG-HUỆ CHỈ KHẢI THỦY, bất kỳ ho lâu mau, hễ uống vô nội trong 24 giờ thì thấy bớt liền;

Giá mỗi ve 0\$30, mỗi lố 12 ve 3\$00; Như chư Quý Ông muốn mua gởi thư cho Bổn hiệu thì bổn hiệu sáng lòng gởi thuốc lại lập tức.

TRANG CÂN PHONG THẤP TƯỚU

Rượu thuốc này, lựa ròng những thuốc thượng hạng mà chế ra. Các Y-sĩ bên Trung-quốc đã có thí nghiệm rồi, đều chứng chắc rằng: rượu thuốc này, phép làm chế rất tinh, dùng nó mà trừ bệnh phong-thấp, bệnh nhứt trong gân cốt và lại làm cho máu chạy đều, thiệt là một thứ rượu thuốc rất nên thần hiệu.

Nó trị bệnh nhức đầu phong, tay chơn phù thũng, da thịt sưng nhức, đau lưng mỗi gối, tê tay tê chơn, đau nhức trong gân cốt, các chứng thũng độc đi đứng chẳng an, đau nửa thân mình, (kêu là bán thân bất toại).

Thì dùng, hoặc uống hoặc thoa cũng đều hiệu nghiệm cả thấy, chẳng những là trừ bệnh mà thôi, lại còn làm cho ăn mau tiêu, máu chạy đều, sanh tinh huyết.

Uống thuốc rượu này rồi thì tinh thần khỏe khắn hơn lúc trước trăm phần. Người có bệnh uống thì trừ bệnh, người không bệnh uống thường thì mạnh giỏi luôn luôn, cả đời khỏi lo bệnh hoạn.

CƯỜNG CHƯỞNG BỔ HUYẾT TƯỚU

Là một thứ Bí-Truyền-Lương-Phương, chọn rất ròng những thuốc tốt thượng hạng, quý trọng vô cùng, lại có gia thêm Nước-Sắc, hiệp lại mà chế ra thứ rượu thuốc này. Các Y-sĩ bên Trung-quốc, đã thí nghiệm và chứng chắc rằng: Thứ rượu thuốc này là một thứ hay sanh tinh bổ huyết và thêm sức mạnh cho con người.

Sắc dục quá độ, nhức đầu chóng mặt, thân hư di tinh, Dương-Vật-Rất-Cũ đau lưng mỗi gối, khí huyết hao kém, tứ chi mỗi mệt, đờn bà đường kinh không đúng, bạch đới xích-đái đờn bà sanh đẻ yếu đuối da mặt mét vàng.

Chẳng luận đờn ông đờn bà, các chứng bệnh thuộc về bệnh hư bệnh tổn thể, đều dùng đặng. Uống nó thì nó hay sanh tinh thêm huyết, khỏe khoắn tinh thần những người không con uống thường chắc sẽ có con, lại còn hay trừ những vật thực ăn không tiêu, tích trữ trong bao-tử.

Hễ uống rượu thuốc này thì đau bệnh chỉ nó trừ cùng nổi.

PHARMACIE SI-ANGHAI

Chủ Non: TRIỆU-CƯƠNG

188, Rue des Marins, 188. — CHOLON

Bản hiệu trống rỗng, bích rỗng vàng và thay con mắt bằng chai theo kiểu thức Langsa, CÓ BẢNG CẤP TỐT NGHIỆP CỦA QUAN LƯƠNG-Y LANGSA BANG THƯỜNG, và có bán nhiều thứ thuốc rất thần hiệu. Chư quý-vị có cần dùng thuốc của tiệm tôi thì hãy viết thư cho tiệm tôi rõ, sẵn lòng gởi CONTRE REMBOURSEMENT tiền gởi về thân chủ phải chịu. TẠI SAIGON NHÀ SỐ 23, ĐƯỜNG PELLERIN CÓ BÁN GIỮM THUỐC CỦA TIỆM TÔI.

Ngũ Lâm Bạch Trục Dược Hoàn

(3) (THUỐC ĐAU LẬU RẤT THẦN HIỆU)

Thăm tưởng những bệnh sang độc lây nhau là do nơi việc phòng sự quá độ; sức không đủ mà gần gợn cuộc phóng tình, nhiễm thấp khí nhiệt độc mà sanh bệnh đau lậu, đái gắt, nước đái đục, hoặc đỏ, hoặc vàng, nóng nẩy, ấy là những chứng đau lậu chắc chắn. Bỏn-đường xét kỹ chế ra thứ thuốc này chọn ròng thuốc tốt, tánh hòa bình, không nhiệt, không hàn, bất luận người yếu kẻ mạnh chỉ có bệnh đau lậu, dùng đến liền thấy thần hiệu, bồi bổ người khí, tiêu tắng giống độc. Con trai đau bệnh này trong lỗ đái nhứt. Dùng đến thuốc này hay lắm. Đờn bà có huyết bạch cũng trị được cả, uống vào khối sanh ghê, sanh chốc, khối mang bệnh huê liễu, lại tuyệt độc độc khối uống thuốc trừ căn. Bệnh nhẹ dùng chừng một hai lần thấy mau. Còn bệnh nặng thì bốn năm lần liền dứt, không đau đi đau lại nữa. Những khách ham vui ai dám chắc khỏi đau lậu, nếu rủi ro vương nhảm các chứng nói trên đây mau dùng thuốc này trong một ve mạnh tức thì. Thiết là một phương thuốc sang độc bực nhứt trên đời.

Cách dùng có chỉ rõ trong toa.

Mỗi ve giá là 0\$10. — 12 ve giá là 4\$00

BÍ CHẾ GIẢI ĐỘC DẪN HUỒN

(4) (THUỐC BỎ NHA PHIẾN RẤT HAY)

Có nhiều quý-vị ghiền nha phiến, có trí muốn kiếm thuốc thiết hay mà uống dặng bỏ phứt đi cho rồi. Bởi vậy bản hiệu chẳng dám tiếc công mà gia tâm chế phương thuốc «Bí Chế Giải Độc Dẫn Huồn» này, tánh chất hòa huồn, không nóng không lạnh, bỏ bồi khí huyết, mạnh khoẻ tinh thần, ăn được ngủ được, thiết là thần hiệu như thần. Uống thuốc này thì hết ghiền liền mà lại ăn ngon, ngủ yên giấc, không đi tinh, không hạ lợi, tới buổi không nhớ chừng, không đau mình đau mấy chỉ hết. Thuốc này đã thí nghiệm nhiều người tại làng Hoà-Bỉn (Báclieu) cứ được nhiều người ghiền rồi. Thiết là một phương thuốc bỏ nha phiến này hay hơn các nơi khác mà giá lại rẻ hơn.

Cách dùng: Như mỗi lần hút một chỉ thì mỗi cử uống bốn huồn, uống như vậy dặng ba ngày rồi sau giảm lần lần xuống. Trong 10 ngày thì bỏ dứt bệnh nha phiến chẳng sai.

Như ai có bệnh tức lồi đau hông, ỉa rớt, uống một huồn thì hết.

Thiết giá:

Mỗi ve lớn 1\$20. — Mỗi ve nhỏ 0\$60

HÓA ĐÀM NINH PHẾ CHỈ KHÁI TÁN

(Thuốc ho và bỏ phế tân đàm)

Vả bệnh ho là bệnh hay biến ra nhiều chứng nguy hiểm không kể xiết. Nếu thuốc không hay thì khó trị. Tiệm tôi có chế phương thuốc này để trị bệnh siễn, bệnh ho chẳng luận lâu mau, hoặc phong hàn tà khí sanh ra ho, dùng đến liền thấy công hiệu. Thuốc chế không mát, không nóng, đờn bà có thai, người lớn con nít chỉ đều dùng được cả. Thật là một phương thuốc trị bệnh ho bực nhứt trên đời.

Mỗi một gói giá (0\$10)

Bán tại: Quán-Tín-Ký đại dược phòng

60, Rue de Canton. — Chợ-lớn

MỸ KỸ

TIỆM HOA CHỌN DUNG VÀ KHÁC CON DẤU

ở đường Turc, số 16

Ngang nhà MOTTET, Saigon

Kính cáo cùng quý khách dặng hay, tại tiệm tôi có làm má đá bằng đá cẩm thạch, đá xanh Ton-kin có đủ các thứ kiểu.

Có khắc con dấu bằng đồng, mù thun bằng cây, chạm bán đồng cùng hoa điêu thảo mộc theo lá nhân hiệu, vân vân.

Mộ bia chạm bán đá cẩm thạch.

Có thợ họa chọn dung nhảm hình người mà vẽ bằng dầu sơn vô bở, nước nhuộm mực Tàu, viết chỉ than, họa biển liễn và tranh, họa sơn thủy.

Articles du Tonkin et Chaussures en tous genres.

TRƯƠNG-NGỌC-GIUY cần kh ái

Rượu, Rượu

HIỆU

“STELLA”

Hãng “UNION FONCIÈRE FRANCO-ANNAMITE” mới lập tại Cần-thơ, dùng tinh ròng nước mía trong vắt mà đặt ra rượu này.

Nước trong chẳng kém các thứ Rượu thiên hạ dụng xưa nay, còn bé ngon, ngọt, nên thuốc thì hằng thật chẳng thứ nào bằng. Mùi thơm càng diệu-dàng vì là như hơi mía; khí vị của rượu ấy nói chẳng cùng, có nếm rồi mới rõ.

Xin chư quý khách hãy mua mà dùng, thử dặng mering cho hồn-quốc ngày nay dặng 1 một nhà kỳ-nghệ, khéo lấy đồ thờ-sáng mà làm nên việc.

Nhà hàng H. G. D. H. Les Galeries de l'Ouest Cantho, và nhà G. O. ngành tại Sôctrăng, và Báclieu đến có trữ. Giá thiết rẻ lắm.

vé 1 litre 1\$50

1 góc ba litre 0.50

Chư quý vị muốn mua xin gởi mua nơi các tiệm kể tên trên đó hay là gởi cho Monsieur Albert Viviers Trạng-sư tại Cantho.

PIERRE PHAN-VAN-VAN

DIT VANG

Géomètre Civil

Longxuyen — Chaudoc — Sadec

ARPENTAGE

Délimitation et Bornage.

EXPERTISES

Ông Phan-van-Vang

(Pierre)

KINH LÝ NGOẠI NGHẠCH

LONGXUYEN—CHAUDOC—SADEC

lành đạt điển thờ,

Phản giải hạn,

Tương phản thổ sàng,

Công chuyện làm kỹ

cang và tin giá nhẹ

Diễn chủ có cần dùng

xin viết thư thương nghị.

Cáo Thị

Có người muốn bán một cái máy đèn dầu xăn (un appareil d'éclairage à gaz d'essence): bình dầu để trên cao, có ống chạy xuống rải ra, tra được mười lăm ngọn đèn. Đèn này sáng lắm, có đủ đồ phụ tùng sẽ bán luôn theo cuộc. Người ta bán là vì mới đem đèn điển khí vô nhà, nên để dầu xăn (essence) dư dùng.

Bán thiết rẻ, xin viết thư cho Bón-quán Ax-Hà-Nhựt-Bảo mua thương tính.

LOI RAO

Kính cùng lục-châu dặng rõ, tại nhà lo Hậu-Giang Cần-thơ, có bán sách chữ quốc-âm để giúp cho Hươg-chức có quyền thi hành như trường-tòa.

Sách này có 156 trường và có đủ kiểu yết thị, lời tuyên rao, của ông DƯƠNG-VĂN-MÊN mới soạn:

Giá mỗi cuốn là..... 3\$.00

Tiền gởi..... 0.15

Xin viết thư đến nhà lo Hậu-Giang, Cần-thơ, mà mua.

Kính cáo.

Lời rao

Tại nhà in Hân-Giang, đường Boulevard Saintenoy—Cantho, có bán sách « LỜI DẠY CÁC HƯƠNG-CHỨC MÀ CÓ QUYỀN THI HÀNH NHỮNG ĐIỀU LỆ TRONG LỜI NGHỊ ĐỊNH CỦA QUAN TOÀN-QUYỀN KHÂM MANG, ĐỀ NGÀY 24 NOVEMBRE 1917. Sách này có chữ Langsa và chữ Quốc-ngữ: bên chữ Langsa thì của quan Chánh tòa HABERT Cantho làm ra; còn bên Quốc-ngữ thì của M. Phạm-thái-Hòa, thông ngôn hữu thể tại Tòa án Cantho giải nghĩa và dịch một cách rành rẽ dễ hiểu lắm.

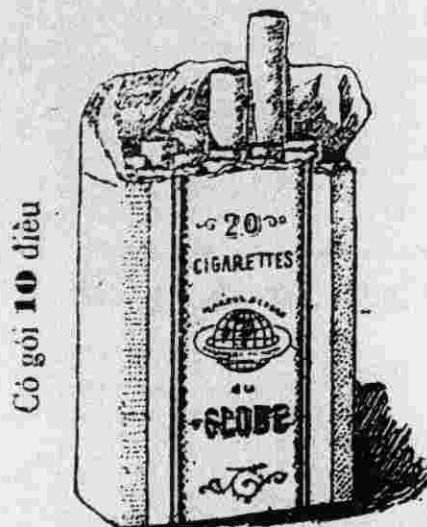
Sách này thiết hữu ích cho Hương-Chức và các chủ điền lắm.

Bán mỗi cuốn là..... 0.50

Tiền gửi..... 0.40

Mua từ 30 cuốn tới 50 thì cho huê hổng 20%; mua 100 cuốn thì huê hổng 25%.

Thuốc điều hiệu Globe (TRÁI ĐẤT)



Hút dả ngon, dễ dành làn được không mốc, không mục.

Tại Hãng DENIS FRERES có trữ bán

Có gói 10 điều

Có gói 20 điều.

TIỆM

Trương-văn-Hanh Sadec

Có bán xe máy mới và đủ đồ phụ tùng xe máy và sửa xe. Lành thấp muốn đều khí dả (carbure) theo cuộc quan, hôn, tan, lễ, kỷ yếu Tân gia, hạ thọ, khai đen bằng nhiều tây và khôn bằng lột thượng hạng, bán mở và bán lẻ vỏ ruột xe máy hiệu Michelin, giầy bâm-ét đủ cỡ đồng theo kiểu kim thời. Qui ông ơ xa muốn mua đồ phụ tùng xe máy, thì gọi tạo cho tới. Tôi sẵn lòng kỷ lượng mà gởi contre-Remboursement nghĩa là đóng bạc nhà thơ mà lãnh đồ và tôi chogia đồ phụ tùng in sáng bằng chữ quốc-ngữ (Prix courant)

Trương-văn-Hanh.
Cần khải.

Phở cáo Đông bang

Kể từ buổi An-Hà An-quân,
Tại Cánh, tạo sảng đến rầy,
Lục-châu quân-tư. ơ đây
Mãn-cần mua giúp, ngày nay thanh-hành,
Thanh-phân dặng cửa hàng rộng mở
Mây sấm thêm, thấy thợ tin rông,
Lành in chi thấy đẹp xong,
Truyện, thơ, danh-thiệp, thiệp-hồng,
(thiệp-tan.

Toa, số, bộ, làm càng kỷ lượng,
Chắc tại bên chẳng nhưng của người
Nói chi sách đồng thì thời!
Lưng da, lưng bố, dễ dời ít hư.
Sách in sáng, tình từ, Kim Túy,
Tự điển cùng Sở kỷ Đại nam.
Tuần tra Pháp lệ, dạy kham,
Cách thi bành án, thiệp làm rất hay.
Thước, viết nghiên sáng dầy đủ hàng.
Thiếu chi dẫu giấy láng, mực ngời;
Chuồn trao, nào Phải nhưg lời.
Sang chơi t chuyển xin mời các ông
Tuy vật liệu, nay không dễ đủ,
Bồn quán nào dám phụ ý ai,
Khó nhọc thử mấy chẳng nài,
Miếng cho đẹp dạ Qui-ngài là hơn.
An-Hà An Quán Bđ Saintenoy Cần-thơ.
Đổn kính.

Cantho.— Imp. de l'Ouest

Le Gérant: TRẦN-ĐẮC-NGHĨA

Lu et approuvé par nous avant publication

Cantho le 9 Mars 1919.

L. Anh, moka à l'...

[Handwritten signature]